

בהעלותך (315)

ה' ונסוגו אחור דרך שלשת ימים, לעומת זה גם "וארון בית ה' נוסע לפניהם דרך שלושת ימים", להתרחק מהם, נמצא ריחוק דרך ששת ימים ביניהם כדי 'לתור להם מנוחה', מן המצוות אשר מאסו בהם. בזה מובן היטב מדוע כאשר אדם עוסק בתורה נכנס בו חשק ללמוד עוד ועוד, וכאשר עוזב אותה לכמה זמן, קשה לו מאוד לחזור וללמוד, כי כפי שהוא עוזב את התורה, התורה עוזבת אותו. וכידוע בספרי המוסר דמה שאמרו אם תעזבני יום יומיים אעזבך לא דוקא יום ויומיים, אלא אפילו כל שהוא, כפי אשר עזב את התורה כך היא בורחת ממנו ויקשה עליו ביתר שאת לחזור ולעסוק בה. זהירות רבה צריכה לנו על כל דקה שלא תעבור ללא עיסוק בתורה.

ספר "אוצרות התורה"

קושיות על הנהגת השי"ת, ממעכבי התפילה

וַיְהִי הַעֵם פְּמַתְאֲנָנִים רַע בְּאַזְנֵי ה'. (יא. א)

אמר רב שטיינמן זצ"ל: דעו לכם כי קושיות על הנהגת השם יתברך הם מהמפריעים הראשונים הגורמים לתפילה שלא תתקבל חלילה. שהרי מהותה של תפילה היא התבטלות והכנעה מוחלטת כלפיו יתברך, ובעצם כל אחד ואחד מעונין להכניע את רצונותיו בפני הקב"ה, אך לב יודע מרת נפשו, לא אחת נתקל האדם במאורע שהוא לא ציפה לו, ואז מתגנבת ללבו מחשבה סוררת, מה זאת עשה לי אלוקים, מדוע ארע לי כדבר הזה? אם אותו אדם ימשיך וידבק במחשבה זו גם בתפילה, או אז, במקום שתוסיף התפילה בלבו נדבך נוסף של הכנעה והתבטלות בפני הקב"ה, תהפוך היא חלילה להבעת אי אמון בהנהגתו יתברך. מחשבה שיכולה להביא את האדם לסבור שכביכול הקב"ה אינו שופט אותו בצדק, כמוה כהתרסה גלויה בפני הבורא. בכך הסביר את החילוק המובא בגמרא (ר"ה יח.): בין שנים שעלו לגרודם או חלו בחולי קשה והתפללו לישועתם, זה התפלל ונענה וזה התפלל ולא נענה, שאותו שנענה בודאי התפלל תפילה שלימה והשני התפלל תפילה שאינה שלימה.

ובאר רב שטיינמן זצ"ל: שניהם ראו את המוות לפנייהם באותה מידה, אך בעוד הראשון הכין עצמו לפני בוא הרעה וביטל את כל ישותו להנהגתו יתברך, וממילא עלתה תפילתו למרום ללא כל מניעות. השני לעומתו לא ניקה עצמו לגמרי מתמיהות ותהיות על הנהגת השי"ת כלפיו, וכיון שמהות התפילה היא התבטלות בפני הקב"ה, במצב שכזה אין תפילתו מתקבלת.

ספר "ומתוק האור"

וַיַּעַשׂ פֶּן אֶהְרֶן (ח. ג)

וברש"י: מלמד שלא שינה. הרבה קלומוסים נשכרו, והרבה דיו נשפך כדי לבאר את מידתו זו של אהרן 'שלא שינה'. ואפשר לומר, שהנה בעבודת ה', כבכל דרכי הנהגת האדם, יש עליות ומורדות. כל לומד תורה כאשר הוא, יוכל להעיד שיצרו מתחדש עליו בכל יום ויום, ומנסה לטורדו מן הלימוד ומעשיית המצוות בשמחה ובאהבה. ולכן כל יום הוא עבודה בפני עצמה, וזו גם הסיבה שהשמחה הנראית היום על פניו של ה'עובד', כלל לא בטוח שתיראה גם מחר. וגם זה חלק נכבד מעבודת השם, לא להיבהל ולא להטרד מעליות וירידות, ולדעת שכשם שלפני העליה הנוכחית, היתה ירידה, ולאחריה, הרי, הגיעה העליה, כך יהיה בעזרת השם גם עם הירידה העכשווית. יהודי שיידע את הידיעה הנכבדה הזו, צהלתו תהיה תמיד על פניו. וזה מה שהיה אצל אהרן, שהגיד הכתוב 'שלא שינה'. וכל פעם שהעלה את הנרות, היה עושה זאת בשמחה, לשמו של הקב"ה. רב זילברשטיין שליט"א בספרו "עלינו לשבח"

על פי ה' יַחַנוּ וְעַל פִּי ה' יִסְעוּ (ט. כג)

כסותר על מנת לבנות במקומו. ידוע כי כל מלאכות שבת נלמדות מהמשכן. גם מלאכת בונה וסותר לומדים מבנין המשכן, והגמרא (שבת לא:) אומרת כי האיסור של המלאכה 'סותר' נאמר רק ב'סותר על מנת לבנות במקומו', אבל אם הוא סותר על מנת שלא לבנות במקומו, אינו עובר על מלאכת סותר. שואלת שם הגמרא, והרי כל המלאכות נלמדות מהמשכן, ושם כאשר פרקו את המשכן, היה זה סותר על מנת לבנות שלא במקומו? מתרצת הגמרא: שאני התם כיון דכתיב "עַל פִּי ה' יַחַנוּ", כסותר על מנת לבנות במקומו דמי. מה הפשט בדברי הגמרא הללו? יש לפרש על פי הזוהר הקדוש: המשכן היה מונח כל העת על ענן מיוחד. וזו כוונת הגמרא באמרה כי סתירת המשכן היה על מנת לבנות במקומו, כיון שתמיד שכן המשכן על הענן ונבנה מחדש על אותו ענן, רק הענן היה זו ממקום למקום, אולם המשכן תמיד היה באותו מקום.

ספר "חי ראובן"

וַיִּסְעוּ מֵהַר ה' דָּרָךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים וַאֲרוֹן כְּרִית ה' נִסַּע לְפָנֵיהֶם דָּרָךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לְתוֹר לָהֶם מְנוּחָה (י. לג)

פירש ה"כלי יקר": אמרו (ירושלמי סוף ברכות): אם תעזבני יום יומיים אעזבך, משל לשנים שהולכים זה מזה, זה הולך מיל למזרח, וזה הולך מיל למערב, נמצא שהם רחוקים זה מזה שני מילים, כך אמר הכתוב: "וַיִּסְעוּ מֵהַר ה' דָּרָךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים", כי המה נסעו מאחרי

וְעֵתָה נִפְשָׁנוּ יְבֹשָׁה אֵין פֶּלַתִּי אֶל הַמֶּן עֵינֵינוּ (י.א.ו.)
"ל הביאור בזה, על פי מה דאיתא (יומא עד:): המאכילך מן במדבר למען ענותך וכו', חד אמר אינו דומה מי שרואה ואוכל למי שאינו רואה ואוכל, ופירש"י אכילת המן טועם טעם כל המינים, ואינו רואה אלא מן ע"כ. ומבואר דבאכילת המן היה עינוי וכדכתיב: "למען ענותך ולמען נסותך וכו'", דאף שטעם כל אחד טעמו כפי רצונו אך היה זה רק בחוש הטעם ולא בראיה (וכעין מה דאיתא גבי סומא שאוכל ואינו שבע משום שאין רואה מאכלו), וזהו שאמרו "בְּלִתִּי אֶל הַמֶּן עֵינֵינוּ" אל המן שבעיניהם אינם רואים אלא מן, ובגלל כן "נִפְשָׁנוּ יְבֹשָׁה"
ספר "המאור שכתורה"

וַתְּדַבֵּר מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמִשְׁחַ עַל אֲדוֹת הָאֱשֶׁה הַכֹּפֵשִׁית אֲשֶׁר לָקַח.... וְהָאִישׁ מִשְׁחַ עֵנָיו מָאֵד (י.ב.א-ג.)
לכאורה מה הקשר בין שני הפסוקים הללו: האיש משה עניו לפרשת ותדבר מרים ואהרן במשה. יש ליישב: דהנה בפרשת ויקרא המילה 'ויקרא' נכתבת עם 'א' זעירא. ויש מחלוקת במדרש מדוע נכתב 'א' זעירא, יש מי שאומר, בגלל שלקח אשה כושית, ויש מי שאומר כיון שמשה היה עניו. ולפי זה הכל מובן: דהתורה רצתה לבאר את המחלוקת שהיה בין מרים ואהרן למשה. שמרים ואהרן טענו שנכתב 'א' זעירא בגלל "אודות האשה הכושית אשר לקח", אבל התורה מיד אומרת שאינו כן, אלא 'א' זעירא, וזהו כיון שהיה עניו, לכן נסמך הפסוק "וְהָאִישׁ מִשְׁחַ עֵנָיו מָאֵד". **ספר "חונכת התורה"**

וְהָאִישׁ מִשְׁחַ עֵנָיו מָאֵד מִפְּלֵ הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה (י.ב.ג.)
ב"תפארת שלמה" מפרש פירוש נפלא, על פי דברי התוספות (ע"ז ג.): כי במקום שכתוב 'אדם', קאי רק על בני ישראל, כדכתיב "אדם אתם", אך אם כתוב 'האדם', הכוונה אף לגויים. והנה משה אבינו השתוקק שבימיו יהיה תיקון השלם, וידע כל פעול כי אתה פעלתו, ואף הגויים יכירו וידעו שה' הוא מלך העולם. וחשב משה רבינו בענוותנותו, אם עדיין לא מכירים כולם באחדות השי"ת, הרי זו ראייה שהוא לא בסדר, ועל כן לא יצליח להשפיע על כולם. וזה הפירוש: "וְהָאִישׁ מִשְׁחַ עֵנָיו מָאֵד", וכיצד הגיע לענוה כזו? "מִפְּלֵ הָאָדָם", מה שעדיין יש בעולם גויים שנקראים "הָאָדָם", ואינם עובדים את ה', מזו בא לענוה, כי תלה את חסרון בעצמו שלא פעל ככל יכלתו.
ספר "שיח הפרשה"

לֹא כֵן עֲבָדִי מִשְׁחַ בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמַן הוּא. פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּו. (י.ב.ז-ח.)
יש לקשר הדברים, דאיתא ביומא (ט:): דמי שהיה ריש לקיש מדבר עמו בשוק, היו נותנין לאיש ההוא בלא עדים, כי אמרו בני אדם דלולא שאיש ההוא מהימן, לא היה ריש לקיש מדבר עמו. וזה שאמר הכתוב, לא כן

עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא, וראיה שהוא נאמן וצדיק, "פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּו", ומזה שאנכי מדבר עמו ותוכלו להווכח שהוא צדיק, ק"ו מריש לקיש.

ספר "מקח טוב"

הלכה: קידוש במקום סעודה: מי שיצא בשבת בבוקר ידי חובת קידוש בבית הכנסת ואכל שם 'מזונות', האם בשובו לביתו צריך לחזור ולקדש לפני הסעודה? מעיקר הדין אין צריך לחזור ולקדש, כיון שאכל מזונות, ואפילו אכל רק כזית או שתה כוס יין שחייב עליו ברכה אחרונה, יצא ידי חובת קידוש במקום סעודה, אולם כמ"ב בביאור הלכה (ס' רע"ג ס"ה), הביא בשם ספר "מעשה רב" שהגר"א, אף בקידוש היום לא היה מקדש אלא במקום סעודה גמורה ולא על מיני תרגימא או יין. לכן, יש מחמירים כשיטת הגר"א ומקדשים שוב. ולכו"ע אין יוצאים ידי חובת 'סעודה' אלא בפת.

ספר "הלכות שבת", רב אופיר מלכה שליט"א

פתגם: אל-תוכח לץ, פן-ישנאך; הוכח לחכם, ויאהבך משלי

חקירה: אכילת קודשים המצוה רק בכזית הראשון, או על כל הקרבן. (אפיקי ים ח"א מה)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: מכיר בטיב בני אדם: קודם שנתפרסם בעולם היה ה"חפץ חיים" עני מרוד שרוי בדחקות, בני העיר ביקשו לתמוך בו, אך הוא סירב לקבל כל תמיכה. מדוע אתה מסרב? שאלה אותו אמו, הלא רעבים אנו ללחם, ומדוע לא תקבל מה שבני אדם רוצים לתת? חייך ה"חפץ חיים" ואמר: מכיר אני בטיבם של בני אדם, הם רוצים לתת לי, רק משום שאיני רוצה לקבל, כיון שאהיה מוכן לקבל, שוב לא ירצו לתת.

ספר "חד וחלק" חלק ב'

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בן קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עוזיא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמנונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ולציפורה לידיה בת רבקה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עוזיא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר. אמיל חיים בן עוזי עזיזה.ראובן בן חנינה,רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים.

